

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΕΦΗΒΩΝ ΜΕ ΔΑΦ : ΜΙΑ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ ΔΙΔΑΚΤΩΡ NEW BULGARIAN UNIVERSITY

Η εργασία αυτή υποβλήθηκε στο 1^ο Διεθνές Συνέδριο – 14^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Λογοθεραπείας το οποίο πραγματοποιήθηκε στις 28-30/05/2021 διαδικτυακά και διοργανώθηκε από τον Πανελλήνιο Σύλλογο Λογοπεδικών-Λογοθεραπευτών

Για οποιαδήποτε πληροφορία μπορείτε να επικοινωνήσετε μαζί μου στο mail:
alex.proedrou@gmail.com

Ελπίζω να βρείτε ενδιαφέρουσα την παρουσίαση

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

- Ο αυτισμός αναφέρεται στη διεθνή βιβλιογραφία περίπου 75 χρόνια πριν.
- Οι περισσότερες έρευνες στις ΔΑΦ ασχολούνται με τα ελλείμματα που παρουσιάζουν τα άτομα με ΔΑΦ ή στα προγράμματα παρέμβασης.
- Στόχος αυτής της εργασίας είναι να παρουσιάσει τις δεξιότητες των παιδιών και εφήβων με ΔΑΦ αναφορικά με τη συναισθηματική νοημοσύνη και των κοινωνικών δεξιοτήτων αλλά και την σχέση των δύο αυτών εννοιών.

ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟΥ ΦΑΣΜΑΤΟΣ

- *«Ο αυτισμός είναι ένα νευρο-συμπεριφορικό σύνδρομο που χαρακτηρίζεται από ποιοτικά ελλείμματα στην κοινωνική αλληλεπίδραση και την επικοινωνία και από περιορισμένα, επαναληπτικά και στερεοτυπικά πρότυπα συμπεριφοράς»(Heward, 2009).*
- Ο αυτισμός εμφανίζεται συχνότερα στα αγόρια από ότι στα κορίτσια (Στασινός, 2016).
- Υπάρχουν σημάδια από τη βρεφική ηλικία, όπως ότι το βρέφος δεν μιμείται, δεν ανταποκρίνεται στο όνομά του ενώ δεν αποτυπώνονται συναισθήματα στο πρόσωπό του και συνήθως παρουσιάζει υπερευαισθησία στο φως και τους ήχους (Γκονέλα, 2006).
- Υπάρχουν διάφοροι παράγοντες που έχουν «κατηγορηθεί» για την αιτία των ΔΑΦ, ωστόσο η έρευνα δεν έχει καταλήξει σε ένα γενικευμένο συμπέρασμα.

ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΔΑΦ (1)

- Ο όρος της ΣΝ είναι σχετικά πρόσφατος και οι ρίζες της βρίσκονται στην θεωρία του Gardner για πολλαπλές νοημοσύνες.
- Η ανάπτυξη της καλλιέργειας της ΣΝ ξεκινάει από τα πρώτα στάδια της ζωής ενός ατόμου και αναπτύσσεται κατά τη διάρκεια ζωής του ατόμου (Mayer et al., 1999).
- Έχουν αναπτυχθεί διαφορετικά μοντέλα για την μελέτη της : Μοντέλο των Mayer & Salovey, Μοντέλο Bar-On, Μοντέλο Goleman.
- Οι συναισθηματικές εκφράσεις των αυτιστικών παιδιών ή εφήβων είναι πολύ διαφορετικές από αυτές των τυπικά αναπτυσσόμενων παιδιών.
- Οι Yirmiya et al. (1989) βιντεοσκόπησαν τις αλληλεπιδράσεις αυτιστικών και τυπικά αναπτυσσόμενων παιδιών με έναν άγνωστο ενήλικα και διαπίστωσαν πως τα αυτιστικά παιδιά εκδήλωναν συχνά συμπλέγματα συναισθημάτων αντίθετης φόρτισης.

ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΔΑΦ (2)

- Οι McGee et al. (1991) αναφέρουν ότι τα παιδιά αυτά δυσκολεύονται να μοιραστούν τα συναισθήματά τους με άλλους.
- Τα αυτιστικά παιδιά παρουσιάζουν επίσης ελλείμματα στην κατανόηση συναισθημάτων των άλλων (Hobson and Lee, 1989).
- Πρόσφατες έρευνες δείχνουν, ότι τα προβλήματα στην κατανόηση των συναισθημάτων των άλλων οφείλονται στην γενικότερη αδυναμία επεξεργασίας προσώπων (Pelphrey et al., 2002).

ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΝΟΥ ΚΑΙ ΔΑΦ

- Σύμφωνα με την Θεωρία του Νου, τα αυτιστικά άτομα αδυνατούν να κατακτήσουν έννοιες για τις νοητικές καταστάσεις και τις νοητικές λειτουργίες, με τις οποίες αυτές σχηματίζονται και για τα ίδια τα άτομα και για τους άλλους ανθρώπους (Κυπριωτάκη και Μαρκοδημητράκη, 2011).
- Η αδυναμία των παιδιών που έχουν διαγνωστεί με αυτισμό, αφορά τον σχηματισμό της Θεωρίας του Νου, την κατανόηση και την ερμηνεία της συμπεριφοράς με την χρήση ορολογίας των νοητικών καταστάσεων και τα οδηγεί στην υιοθέτηση μιας συμπεριφοράς δυσπροσαρμοστικού χαρακτήρα (Baron-Cohen, 2008· Baron-Cohen, Leslie, & Frith, 1985· Frith, 1994· Hobson, 2004, 2006· Jarrold, Butler, Cottington, & Jimenez, 2000· Κυπριωτάκης, 2003· Μισαηλίδη, 2003· Παπούδη, 1992· Rajendran & Mitchell, 2007, όπως αναφέρεται στο Κυπριωτάκη και Μαρκοδημητράκη, 2011).
- Ένας όρος που χρησιμοποιείται για να οριστεί αυτό που αντιμετωπίζουν τα παιδιά με αυτισμό είναι η «νοητική τύφλωση». Η νοητική τύφλωση αναφέρεται στην αδυναμία των αυτιστικών υποκειμένων να μπουν στη θέση των άλλων ατόμων, με αποτέλεσμα εκλαμβάνουν τη συμπεριφορά του ως απρόβλεπτη, μη κατανοητή και πηγή αρνητικών συναιθημάτων (Baron – Cohen, 2008, όπως αναφέρεται στο Κυπριωτάκη και Μαρκοδημητράκη, 2011).

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΑΦ (1)

- Υπάρχουν διάφορα μοντέλα, τα οποία έχουν προσπαθήσει να εξηγήσουν τα κοινωνικά ελλείμματα των παιδιών/εφήβων με ΔΑΦ.
- Ένα από αυτά είναι η θεωρία του δεσμού. Οι Travis & Sigma (1998) αναφέρουν, πως οι συμπεριφορές των βρεφών με ΔΑΦ εξαρτώνται από την ποιότητα του δεσμού που αναπτύσσουν με τους γονείς τους.
- Ένα άλλο μοντέλο είναι εκείνο της επεξεργασίας των συναισθημάτων, η οποία υποστηρίζει ότι υπάρχει μια έμφυτη ανικανότητα συναισθηματικής επαφής με τους άλλους ανθρώπους (Weeks & Hobson, 1987).
- Τα αυτιστικά άτομα αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα επικοινωνίας και δεν αναπτύσσουν εύκολα κοινωνικές σχέσεις. Δίνουν έμφαση στο μικρό, στο ειδικό και στη λεπτομέρεια.
- Τα παιδιά με αυτισμό χαρακτηρίζονται από έλλειψη φαντασίας, όταν παίζουν και τα παιχνίδια με τα οποία απασχολούνται είναι ελάχιστα. Συνήθως προσκολλώνται υπερβολικά στον έναν γονιό, κυρίως σε εκείνο το άτομο που τα ενδιαφέρει πιο πολύ. Συχνά παρουσιάζουν τάσεις απομόνωσης και δεν έχουν φίλους (Νότας, 2005).

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΑΦ (2)

- Δυσκολεύονται να εστιάσουν την προσοχή τους, αποσπώνται με το παραμικρό εξωτερικό ερέθισμα και δεν έχουν την ικανότητα να συσχετίσουν καταστάσεις, συμπεριφορές και αντικείμενα και γενικότερα να κάνουν νοητικούς συνειρμούς.
- Υπάρχουν περιπτώσεις που παιδιά έχουν ενσωματώσει τόσο καλά στη συμπεριφορά τους τους κοινωνικούς τρόπους, που η διαταραχή τους δεν είναι εύκολα διακριτή.
- Χαρακτηριστικό της κοινωνικής συμπεριφοράς των παιδιών που ανήκουν στο φάσμα του αυτισμού είναι ότι δεν έχουν αίσθηση της αιδούς, της ντροπής και της ενοχής. Τα παιδιά δυσκολεύονται να προσαρμοστούν στις κοινωνικές απαγορεύσεις και έτσι, συμπεριφέρονται στη κοινωνική τους ζωή, όπως ακριβώς και στην ιδιωτική τους ζωή.
- Τα άτομα με ΔΑΦ δεν μπορούν να εξαπατήσουν, δεν έχουν πρόθεση να επιδείξουν τις ικανότητές τους, δεν συμμετέχουν σε αδιάκριτες συζητήσεις, δεν ζηλεύουν και προσφέρουν ό,τι έχουν χωρίς μικροψυχία.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΑΦ (1)

- Τα εν λόγω παιδιά δεν επιθυμούν να μοιράζονται τα ενδιαφέροντά τους ή να εμπλακούν με άλλα άτομα σε δραστηριότητες.
- Μελέτες που έχουν γίνει στην λειτουργία του εγκεφάλου τους έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι υπάρχει εξαιρετικά περιορισμένη δραστηριότητα της αμυγδαλής κατά τη διάρκεια κοινωνικών γνωστικών έργων. Η αμυγδαλή συνιστά το κέντρο στο οποίο πραγματοποιείται η επεξεργασία των συναισθηματικών αναμνήσεων και των κινήτρων (Wilmshurst, 2011).
- Το ύψος του ελλείμματος στην επικοινωνία είναι ανάλογο με τη σοβαρότητα της αυτιστικής διαταραχής. Αν το παιδί κατέχει την ικανότητα της ομιλίας, συχνά δυσκολεύεται να ξεκινήσει ή να διατηρήσει έναν διάλογο. Η βλάβη είναι έκδηλη τόσο στη λεκτική, όσο και στη μη λεκτική επικοινωνία.
- Πολλές μελέτες έχουν επικεντρωθεί στα αίτια στα οποία ανάγονται οι δυσκολίες των αυτιστικών ατόμων στη γλωσσική ανάπτυξη και στο συμβολικό παιχνίδι. Τα αποτελέσματα που προέκυψαν ήταν ότι ακόμα και τα άτομα που μπορούν να κάνουν χειρονομίες, δεν τις χρησιμοποιούν για να αλληλεπιδράσουν και να επικοινωνήσουν. Μεγάλο μέρος των παιδιών με αυτισμό φαίνεται να αναπτύσσει το συντακτικό σχεδόν όπως και τα παιδιά της τυπικής ανάπτυξης. Όμως, οι δυσκολίες εντείνονται όσο το έργο αποκτά έναν πιο αφηρημένο χαρακτήρα.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΑΦ (2)

- Σε μια έρευνα που διεξήχθη πρόσφατα από τον Sztmari και τους συνεργάτες του (2006, όπως αναφέρεται στο Wilmshurst, 2011) σχετικά με τις περιορισμένες και επαναληπτικές συμπεριφορές των παιδιών με αυτισμό, απομονώθηκαν οι δύο ακόλουθοι παράγοντες: η εμμονή στην ομοιότητα και οι επαναληπτικές αισθητηριακές και κινητικές συμπεριφορές.
- Η ανάλυση αυτών των δύο παραμέτρων ανέδειξε τις τρεις παρακάτω επιμέρους πτυχές της εμμονής τους στη διατήρηση της ομοιότητας (Sztmari, 2006, όπως αναφέρεται στο Wilmshurst, 2011):
 - Δυσκολία στην αλλαγή της προσωπικής ρουτίνας
 - Δυσκολία στην αλλαγή του περιβάλλοντος
 - Ψυχαναγκασμοί και Τελετουργίες
- Ένα από τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά των παιδιών που έχουν λάβει διάγνωση για αυτισμό είναι η αναπτυξιακή παλινδρόμηση που παρουσιάζουν.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΣΝ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

- Η συναισθηματική νοημοσύνη φαίνεται να είναι ο αρωγός για την διαχείριση της συμπεριφοράς και της επικοινωνίας με τα άλλα άτομα (Zeidner, Matthews, & Roberts, 2012).
- Οι Salavera και συνεργάτες (2017) στην προσπάθειά τους να μελετήσουν τη συναισθηματική νοημοσύνη, την αυτοαποτελεσματικότητα και τις κοινωνικές δεξιότητες σε μαθητές Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ανέδειξαν ότι υπάρχει συσχέτιση μεταξύ των τριών αυτών μεταβλητών.
- Οι Austin και συνεργάτες (2004) σε μια έρευνά τους συσχέτισαν τη συναισθηματική νοημοσύνη με διάφορες εκφάνσεις της κοινωνικής συμπεριφοράς, όπως το μέγεθος του κοινωνικού δικτύου και ανέδειξαν ότι ως παράγοντας η συναισθηματική νοημοσύνη επηρεάζει την ποιότητα και το μέγεθος του κοινωνικού δικτύου.
- Ο White (2001) υποστηρίζει πως υπάρχει ένα ελάχιστο επίπεδο συναισθηματικής νοημοσύνης, το οποίο είναι απαραίτητο για καλή κρίση σε κοινωνικές καταστάσεις.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

- Υπάρχει συσχέτιση μεταξύ των δημογραφικών χαρακτηριστικών και της συναισθηματικής νοημοσύνης ;
- Υπάρχει συσχέτιση μεταξύ των δημογραφικών χαρακτηριστικών και των κοινωνικών δεξιοτήτων ;
- Υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της συναισθηματικής νοημοσύνης και των κοινωνικών δεξιοτήτων;
- Μπορεί η συναισθηματική νοημοσύνη να εξηγήσει τις μεταβολές στις κοινωνικές δεξιότητες;

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

- Ποσοτική Έρευνα
- Ερευνητικό Εργαλείο : Ερωτηματολόγιο
- Δειγματοληπτική Μέθοδος : Μέθοδος της Χιονοστιβάδας
- Το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε σε εκπαιδευτικούς, λογοθεραπευτές, εργοθεραπευτές και ψυχολόγους που εργάζονται με παιδιά και εφήβους με ΔΑΦ.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

- Στην έρευνα συμμετείχαν 184 άτομα, εκ των οποίων το 82% σχεδόν ήταν γυναίκες και το υπόλοιπο 18% σχεδόν άντρες.
- Το μεγαλύτερο κομμάτι του δείγματος αποτελείται από εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας (47,8%), ενώ αποτελείται κατά 28,3% από εκπαιδευτικούς Δευτεροβάθμιας και κατά 23,9% από ειδικό επιστημονικό προσωπικό.
- Το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος αποτελείται από εκπαιδευτικούς παράλληλης στήριξης (30%), ενώ ακολουθούν οι εκπαιδευτικοί που εργάζονται σε γενικό σχολείο (20%) και 13% είναι το ειδικό επιστημονικό προσωπικό σε μη τυπική δομή.
- Το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος δεν έχουν κάποια ειδική εκπαίδευση στην Ειδική Αγωγή πέρα του βασικού πτυχίου τους. Αναφορικά με την ηλικία των ατόμων που συμμετείχαν, ο μέσος όρος ηλικίας ήταν τα 34 έτη
- Οι εκπαιδευτικοί απάντησαν για 145 αγόρια και 39 κορίτσια. Σχετικά με την ηλικία των παιδιών, για τα οποία απάντησαν οι εκπαιδευτικοί και το επιστημονικό προσωπικό, η μέση ηλικία ήταν τα 10,8 έτη με ακραίες τιμές τα 1 και τα 18 έτη.
- Το μεγαλύτερο ποσοστό των μητέρων και των πατεράδων των παιδιών είναι απόφοιτοι Λυκείου. Το μεγαλύτερο επίσης κομμάτι των μητέρων και των πατεράδων των παιδιών με ΔΑΦ φαίνεται να λαμβάνουν μέτριο μηνιαίο εισόδημα, ενώ ένα πολύ μικρό ποσοστό λαμβάνει ελάχιστο ή μικρό εισόδημα.

ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

- Για τη μέτρηση της συναισθηματικής νοημοσύνης, η οποία μετρήθηκε βάσει του ερωτηματολογίου BarOn για παιδιά και εφήβους δημιουργήθηκε ένας συλλογικός δείκτης, ο οποίος ονομάστηκε “eqtotal” ο οποίος είναι το άθροισμα του σκορ των επιμέρους ερωτήσεων δια τον αριθμό των ερωτήσεων.
- Με βάση τη συνάρτηση if στο Excel δημιουργήθηκαν τρεις ψευδομεταβλητές: α) για τιμές [0-2) ορίστηκε χαμηλή συναισθηματική νοημοσύνη, β) για την τιμή 2 μέτρια συναισθηματική νοημοσύνη και γ) για τιμές (2-4] υψηλή συναισθηματική νοημοσύνη, με αποτέλεσμα 56 άτομα να εμφανίζουν χαμηλή συναισθηματική νοημοσύνη και 128 υψηλή συναισθηματική νοημοσύνη.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ	χ²
ΦΥΛΟ ΠΑΙΔΙΟΥ	0,959
ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΠΑΤΕΡΑ	0,515
ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΜΗΤΕΡΑΣ	0,017
ΜΟΡΦΩΣΗ ΜΗΤΕΡΑΣ	0,121
ΜΟΡΦΩΣΗ ΠΑΤΕΡΑ	0,216
ΤΥΠΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ	0,810
ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	0,006
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ	0,012
ΦΥΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ	0,393

ΣΝ ΚΑΙ
ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

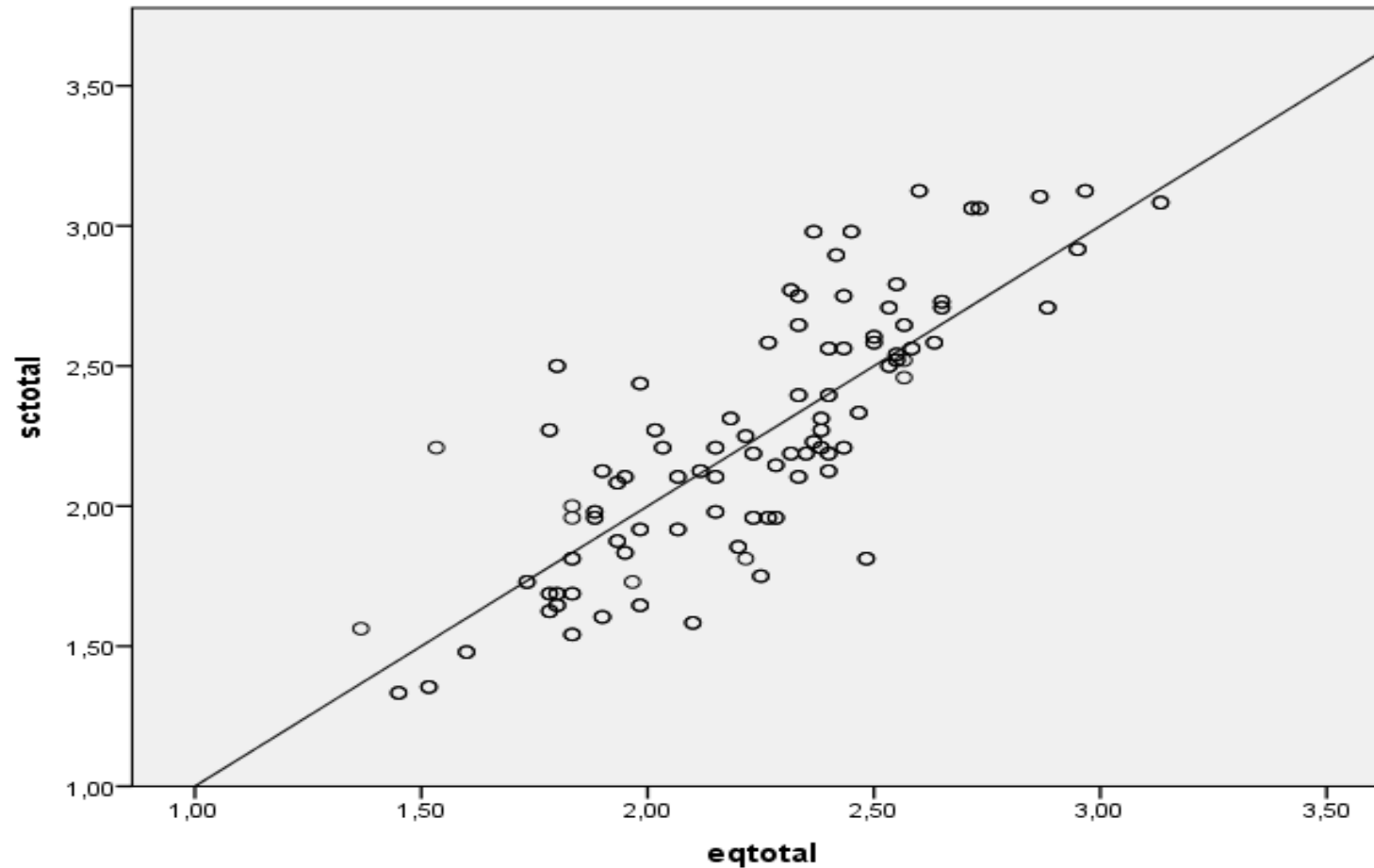
ΚΟΙΝΩΝΩΝΩΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

- Αντίστοιχα για τις κοινωνικές δεξιότητες, δημιουργήθηκε με τον ίδιο τρόπο (δηλαδή με το άθροισμα και τη διαίρεση με τον αριθμό των ερωτήσεων) ο δείκτης “sctotal”.
- Με βάση τη συνάρτηση if στο Excel δημιουργήθηκαν τρεις ψευδομεταβλητές: α) για τιμές [0-2) ορίστηκαν χαμηλές κοινωνικές ικανότητες, β) για την τιμή 2 μέτριες κοινωνικές ικανότητες και γ) για τιμές (2-4] υψηλές κοινωνικές ικανότητες, με αποτέλεσμα 62 άτομα να εμφανίζουν χαμηλές κοινωνικές δεξιότητες και 122 υψηλές κοινωνικές δεξιότητες.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ	χ^2
ΦΥΛΟ ΠΑΙΔΙΟΥ	0,101
ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΠΑΤΕΡΑ	0,393
ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΜΗΤΕΡΑΣ	0,302
ΜΟΡΦΩΣΗ ΜΗΤΕΡΑΣ	0,481
ΜΟΡΦΩΣΗ ΠΑΤΕΡΑ	0,022
ΤΥΠΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ	0,441
ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	0,001
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ	0,001
ΦΥΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ	0,961

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ
ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

ΣΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ (1)

Correlations

		eqtotal	sctotal
eqtotal	Correlation Coefficient	1,000	,806**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	184	180
sctotal	Correlation Coefficient	,806**	1,000
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	180	180

ΣΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ
(2)

ΣΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ (3)

R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
,814 ^a	0,663	0,661	0,26174

		Sum of Squares	Mean Square	F	Sig.
	Regression	24,032	24,032	350,797	,000 ^b
	Residual	12,194	0,069		
	Total	36,226			

Coefficients						
		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
	(Constant)	-0,105	0,128		-0,822	0,412
	eqtotal	1,054	0,056	0,814	18,73	0

ΣΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ (4)

Source	Type III Sum of Squares	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	13,734 ^a	13,734	91,307	0
Intercept	372,864	372,864	2478,951	0
EI	13,734	13,734	91,307	0
Error	27,375	0,15		
Total	550			
Corrected Total	41,109			

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ (1)

- Η συγκεκριμένη εργασία ανέδειξε ότι τα παιδιά με ΔΑΦ του δείγματος έχουν υψηλό δείκτη ΣΝ και κοινωνικών δεξιοτήτων γεγονός το οποίο βρίσκεται σε αντίθεση με τα μέχρι τώρα δεδομένα της έρευνας.
- Ο Hobson σε διάφορες έρευνές του ανέδειξε ότι τα παιδιά με ΔΑΦ παρουσιάζουν ελλείμματα τόσο στην έκφραση των δικών τους συναισθημάτων όσο και στην κατανόηση των συναισθημάτων των άλλων.
- Πιο σύγχρονες έρευνες θεωρούν ότι η αποκωδικοποίηση των συναισθημάτων συνδέεται με μια γενικότερη δυσκολία επεξεργασίας προσώπων όπως η έρευνα των Pelphre et al. (2002), σύμφωνα με τους οποίους οι αυτιστικοί αφιερώνουν αρκετό χρόνο σε κομμάτια του προσώπου χωρίς πληροφορία, όπως το πηγούνι.
- Μια από τις πιθανές εξηγήσεις αναφορικά με το ενδιαφέρον αυτό εύρημα ίσως να σχετίζεται με το ότι η πλειοψηφία των απαντήσεων προήλθε από άτομα που εργάζονται ως παράλληλη στήριξη, δηλαδή σε γενικό σχολείο. Επομένως, εργάζονται με παιδιά τα οποία ίσως είναι περισσότερο λειτουργικά και για το λόγο αυτό φοιτούν σε γενικό σχολείο.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ (2)

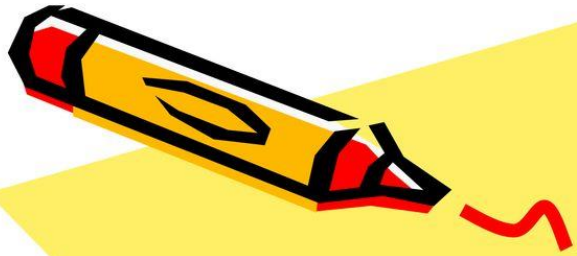
- Οι Ζάχου και συνεργάτες (2014), ακολουθώντας την άποψη ότι η ανάπτυξη της Θεωρίας του Νου παρουσιάζει ισχυρά ελλείμματα σε παιδιά με αυτισμό ή σε παιδιά με νοητική υστέρηση. Στην έρευνά τους συμμετείχαν 20 άτομα με ελαφριά νοητική υστέρηση, 24 άτομα με αυτισμό και 22 άτομα τυπικής ανάπτυξης. Ως εργαλείο χρησιμοποίησαν έξι ιστορίες που εξέταζαν την ΘτΝ. Η έρευνα έδειξε ελλείμματα στα παιδιά με αυτισμό.
- Οι Núñez και Camacho-Conde (2020) μέσα από μια έρευνα που πραγματοποίησαν με ερωτηματολόγιο το οποίο απευθυνόταν σε γονείς και εκπαιδευτικούς ατόμων με ΔΑΦ ανέδειξαν ότι πράγματι τα παιδιά με αυτισμό έχουν σοβαρά ελλείμματα στην 8η νοημοσύνη.
- Κάποιες έρευνες αναφέρουν ότι οι γυναίκες παρουσιάζουν υψηλότερη συναισθηματική νοημοσύνη συγκριτικά με τους άνδρες (Γρηγορίου και συνεργάτες, 2012).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ (3)

- Οι Παπαευσταθίου και Συριοπούλου-Δελλή (2016) χρησιμοποιώντας το ίδιο ερωτηματολόγιο για την αξιολόγηση των κοινωνικών δεξιοτήτων ανέδειξαν, επίσης, ότι το περιβάλλον στο οποίο φοιτά το παιδί παίζει ρόλο στην ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων.
- Η Σταθοπούλου (2016) προσπάθησε να μελετήσει τις επιδράσεις στις κοινωνικές δεξιότητες παιδιών με υψηλής λειτουργικότητας αυτισμού. Στο δείγμα της συμμετείχαν 22 παιδιά 8-11 ετών και ως εργαλείο χρησιμοποιήθηκε βασίστηκε στη μέθοδο αξιολόγησης της κοινωνικότητας του προγράμματος TEACCH, αναδεικνύοντας ότι οι κοινωνικές ιστορίες είναι σε θέση να διδάξουν κατάλληλες συμπεριφορές στα παιδιά.
- Οι Montgomery & McCrimmon (2010) προσπάθησαν να μελετήσουν τη συναισθηματική νοημοσύνη στις κοινωνικές δεξιότητες. Οι διαδικασίες παλινδρόμησης χρησιμοποιώντας τη συναισθηματική νοημοσύνη ως παράγοντα που θα μπορούσε να εξηγήσει την κοινωνική συμπεριφορά παρουσιάζουν συντελεστή συσχέτισης 51%. Οι ερευνητές ανέδειξαν, ότι η συναισθηματική νοημοσύνη είναι στατιστικά σημαντικός παράγοντας των διαπροσωπικών ικανοτήτων αλλά και του κοινωνικού άγχους.
- Οι ερευνητές χρησιμοποίησαν ως εργαλείο μέτρησης το EQ-i:S αλλά και το MSCEIT Understanding Emotions. Ωστόσο και αυτοί δεν απηύθυναν το ερωτηματολόγιο στα παιδιά με ΔΑΦ αλλά στους γονείς τους.

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

- Οι περιορισμοί εδράζονται ως επί το πλείστον στο μέγεθος του δείγματος, στο πλήθος των απαντήσεων αλλά και στον περιορισμένο χρόνο της έρευνας.
- Σε μια επόμενη έρευνα θα μπορούσε να εξεταστεί και ως παράγοντες το λεκτικό επίπεδο αλλά και το επίπεδο αυτισμού.
- Τα συμπεράσματα της εν λόγω έρευνας, η οποία έλαβε χώρα στο πλαίσιο της μεταπτυχιακής διατριβής θα είναι ακόμη πιο ακριβή εάν διεξαχθεί μια αντίστοιχη έρευνα και σε άλλες χώρες με παρόμοια χαρακτηριστικά και πραγματοποιηθεί μια συγκριτική μελέτη των αποτελεσμάτων ανά χώρα.
- Είναι χρήσιμη η μέτρηση της συναισθηματικής νοημοσύνης και των κοινωνικών δεξιοτήτων πριν και μετά από ένα πρόγραμμα παρέμβασης.

Σας ευχαριστώ πολύ για
την προσοχή σας!

